

На основу члана 28. став 5. и члана 30. став 3. Закона о сточарству („Службени гласник РС”, бр. 41/09, 93/12 и 14/16),

Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

П Р А В И Л Н И К
О КОНТРОЛИ ПРОИЗВОДНИХ СПОСОБНОСТИ И ПРОЦЕНИ ПРИПЛОДНЕ
ВРЕДНОСТИ ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА

- „Службени гласник РС”, број 72/23 од 31. августа 2023. године -

Члан 1.

Овим правилником прописује се начин вршења контроле производних способности домаћих животиња, методе за процену приплодне вредности домаћих животиња, садржина и начин вођења збирке података о контроли производних способности и других особина домаћих животиња, као и поступак и начин оцењивања и разврставања квалитетних приплодних домаћих животиња у класе.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

1) *контрола производних способности домаћих животиња* јесте испитивање производних способности домаћих животиња, репродуктивне способности и других особина домаћих животиња која се у зависности од врсте, односно расе домаће животиње одређује главним одгајивачким програмом;

2) *приплодне домаће животиње* јесу здраве домаће животиње намењене за даљу репродукцију;

3) *квалитетне приплодне домаће животиње* јесу домаће животиње које испуњавају услове у погледу порекла, екстеријера, расних и производних особина у складу са законом којим се уређује сточарство;

4) *Међународни одбор за праћење производне способности животиња (International Committee for Animal Recording)* јесте организација чији је циљ промоција и унапређење активности које се односе на идентификацију, бележење производних особина и процену домаћих животиња (у даљем тексту: ICAR).

Члан 3.

Контролу производних способности домаћих животиња обављају одгајивачке организације и организације са посебним овлашћењима, које испуњавају услове у складу са законом којим се уређује сточарство (у даљем тексту: одгајивачке организације).

Процена приплодне вредности домаћих животиња врши се методама које су научно примењиве у области зоотехнике и које обухватају правила и стандарде који су међународно признати.

Ако се приликом процене приплодне вредности домаћих животиња не могу применити методе из става 2. овог члана, примењују се методе које је одредила ICAR.

Члан 4.

Домаће животиње код којих се испитују производне способности треба да су:

- 1) обележене у складу са прописима којима се уређује обележавање домаћих животиња и уписане у матичну евиденцију домаћих животиња у складу са прописом којим се уређује упис у матичну евиденцију домаћих животиња, и
- 2) изабране на начин којим се омогућава њихово непристрасно оцењивање.

Члан 5.

Контрола производних способности домаћих животиња врши се применом плана испитивања производних способности (једног или више) у зависности од врсте и расе домаће животиње, и то:

- 1) испитивањем појединачне производне способности домаће животиње или домаћих животиња на основу њихових потомака, сродника или побочних сродника у тестним станицама;
- 2) испитивањем појединачне производне способности домаће животиње или домаћих животиња на основу њихових потомака, сродника, побочних сродника и других сродника на пољопривредним газдинствима;
- 3) испитивањем производне способности на основу података из истраживања које су прикупила газдинства, продајна места, кланице или други субјекти;
- 4) тестирањем производне способности вршњачких група квалитетних приплодних и приплодних домаћих животиња (поређење вршњачких група);
- 5) на основу других метода тестирања одређених одгајивачким програмом.

План испитивања производне способности код домаћих животиња спроводи се на начин којим се омогућава упоређивање домаћих животиња које се испитују.

Потомци, сродници или побочни сродници који се тестирају бирају се на непристрасан начин и не третирају се селективно.

Ако се тестирање врши на газдинству потомци, сродници или побочни сродници расподељују се на начин којим се омогућава упоређивање домаћих животиња које се испитују.

Одгајивачке организације у плановима за испитивање производне способности домаћих животиња у тестним станицама наводе услове пријема домаћих животиња, информације о идентитету и релевантне резултате претходних тестова животиња учесника, производне особине које треба бележити, методе тестирања и друге неопходне информације о домаћим животињама.

Одгајивачке организације у својим одгајивачким програмима одређују и особине које треба бележити у вези са циљевима утврђеним одгајивачким програмом.

Производне особине код контроле млечности обухватају податке о производњи млека, особине састава млека и друге додатне податке који се могу бележити у погледу производње млека или квалитета млека.

Производне особине код контроле меса обухватају податке о производњи меса и друге додатне податке који се могу бележити у погледу особина, односно квалитета меса.

Друге производне и непроизводне особине домаћих животиња, које су специфичне за врсту и расу домаће животиње могу се бележити, и то: конформација трупа, плодност, лакоћа рађања, особине повезане са здрављем, способност преживљавања потомства, дуговечност, квалитет ткива, ефикасност искоришћавања хране за животиње,

темперамент, особине одрживости, фенотипске карактеристике и друге релевантне особине у вези са циљевима одгајивачког програма.

Члан 6.

Приплодне вредности домаћих животиња процењују се на основу:

- 1) података прикупљених о домаћим животињама користећи тестирање производне способности, у складу са чланом 5. овог правилника;
- 2) геномских информација прикупљених о домаћим животињама;
- 3) података добијених другим методама које су у складу са методама из члана 3. овог правилника;
- 4) комбиновањем информација и података из тач. 1)-3) овог става.

Прикупљањем података и информација о домаћим животињама из става 1. овог члана, врши се процена генетске вредности домаћих животиња, на коју немају утицаја главни ефекти из животне средине и структура прикупљених података.

Резултати процењених приплодних вредности за домаће животиње садрже поузданост добијених података о приплодној вредности и датум процене.

Члан 7.

Мушка квалитетна приплодна грла - врсте говеда (у даљем тексту: бикови), чије је семе намењено за употребу за вештачко осемењавање подвргавају се процени приплодне вредности.

Процена приплодне вредности бикова спроводи се у погледу главних производних особина и других релевантних производних и непроизводних особина прописаних чланом 5. овог правилника.

За бикове чије је семе намењено за употребу за вештачко осемењавање, минимална поузданост приплодних вредности је:

- 1) 0,5 за главне особине производње млека или за главне композитне индексе који обједињују приплодне вредности процењене за неколико појединачних особина, и то у случају бикова који припадају расама за производњу млека (укључујући расе двоструке намене);
- 2) 0,3 за главне особине производње меса или за главне композитне индексе који обједињују приплодне вредности процењене за неколико појединачних особина, и то у случају бикова који припадају расама за производњу говеђег меса (укључујући расе двоструке намене).

Минимална поузданост приплодне вредности из става 3. овог члана не примењује се на бикове који се:

- 1) користе у сврху тестирања у оквиру ограничених количина које су неопходне да би одгајивачка организација спровела тестове за нетестиране бикове, или
- 2) користе за тестирање производне способности и процену генетске вредности у циљу очувања расе или очувања генетске разноликости у оквиру расе.

Геномски процењени бикови сматрају се одговарајућим за вештачко осемењавање ако је њихова геномска процена:

- 1) потврђена за сваку геномски процењену особину;
- 2) поново потврђена за сваку од особина у редовним временским интервалима, као и када дође до великих промена у геномској процени или у процени генетске вредности или у референтној популацији.

Члан 8.

О контроли производних способности и других особина домаћих животиња одгајивачке организације воде збирку података.

Збирка података о контроли производних способности и других особина домаћих животиња садржи податке о пореклу грла, пригодној вредности грла, производним способностима грла, оцењивању и разврставању грла у класе.

Збирка података се води засебно за сваку врсту, расу и производни генотип домаћих животиња, у електронској форми.

Члан 9.

Резултати процењене пригодној вредности домаћих животиња користе се за разврставање квалитетних пригодној домаћих животиња у класе.

Оцењивање и разврставање квалитетних пригодној домаћих животиња у класе врши одгајивачка организација.

У класе се разврставају и оцењују: говеда, свиње, овце, козе и копитари.

Оцењивању и разврставању у класе подлежу мушка и женска квалитетна пригодној грла, као и њихов подмладак.

Оцењивање телесне развијености и типа квалитетних пригодној домаћих животиња врши се на основу критеријума за поједине врсте, расе и производне генотипове квалитетних пригодној домаћих животиња у складу са одгајивачким програмом.

Оцењивање и разврставање у класе квалитетних пригодној домаћих животиња врши се појединачно на селекцијским смотрама, непосредним увидом у изглед и стање квалитетних пригодној домаћих животиња, на основу њихових производних особина и особина о пореклу (родитељима и сродницима), које су одређене одгајивачким програмом.

После извршеног оцењивања и разврставања квалитетних пригодној домаћих животиња у класе одгајивачка организација саставља записник.

Члан 10.

Даном почетка примене овог правилника престаје да важи Правилник о начину испитивања својстава пригодној стоке и о условима производње и транспорта живине („Службени гласник РС”, бр. 21/96, 94/09 – др. правилник и 103/09 – др. правилник).

Члан 11.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. октобра 2023. године.

Број: 110-00-88/2022-09
У Београду, 23. августа 2023. године

МИНИСТАР

Јелена Танасковић

